

Liefdevolle leider biedt tegengif aan polarisatie

Alex de Bruijn

Leidinggevenden kunnen voor hun mensen een liefdevol verschil maken aan de hand van vier gedragingen: participeren, ondersteunen, faciliteren en hoeden. Ze zijn volledig in de geest van wat Paulus over de liefde schrijft in 1 Korinthe 13.

Polarisatie is door Van Dale verkozen als Woord van het jaar 2024. Je hoeft geen pessimist te zijn om te veronderstellen dat het wij-zij-denken zich ook in 2025 een weg zal banen. Helaas vormt deze weg geen ringweg om christelijke instanties, maar gaat ze er dwars doorheen. We kunnen hier verdrietig, teleurgesteld of misschien zelfs boos over zijn, maar het zou ons niet moeten verbazen. De Bijbel legt, gelukkig niet genadeloos, de vinger bij de oorzaak: doordat de wetteloosheid zal toenemen, zal de liefde van velen verkillen (Mattheüs 24:12). Als liefdeloosheid zich als een gif verspreidt, is liefde het enig werkende tegengif.

Vier gedragingen

Leidinggevenden op scholen, in zorginstellingen en bij andere instanties (en overigens ook in kerken) spelen een cruciale rol in het toedienen van dit tegengif. Ze hebben vanuit hun rol en vanwege hun invloed een uitgelezen mogelijkheid om een liefdevolle houding voor te leven, te verspreiden en aan te wakkeren. Dat kunnen ze doen door dienend bezig te zijn. Heel concreet houdt dit in dat ze zich in de dagelijkse praktijk niet afvragen: „What’s in it for me?“, maar zichzelf voortdurend de vraag stellen: „What’s in me for it?“ Niet de vraag wat ik er zelf aan heb, wel de vraag welke bijdrage ik kan leveren. Wat leidinggevenden als bagage in en bij zich hebben, verschilt van persoon tot persoon. Er zijn in ieder geval vier gedragingen waarmee leidinggevenden uiting kunnen geven aan een liefdevolle houding en, laten we zeggen, een liefdevol verschil kunnen maken. Ik benoem de gedragingen in dit artikel in de vorm van vier werkwoorden: participeren, ondersteunen, faciliteren en hoeden.

Participeren

Liefdevolle leidinggevenden zijn oprecht geïnteresseerd in hun mensen en hebben aandacht voor het werk dat ze doen. Ze kijken niet vanaf de zijlijn –of erger: vanuit hun ivoren toren– toe, maar “spelen het spel met hun mensen mee”. Ze zijn aanwezig en zichtbaar op de werkvloer. Ze luisteren naar hun mensen en willen hen begrijpen, voordat ze zelf begrepen worden.

Ondersteunen

Liefdevolle leidinggevenden zijn zowel persoonlijk als professioneel betrokken bij de mensen aan wie ze leidinggeven. Zowel bij privéaangelegenheden als bij dilemma’s en successen in het werk zijn de leidinggevenden er voor hun mensen. Ze zijn daarnaast bereid en in staat om vanuit liefde en respect voor eigenheid aan te sluiten bij de verschillende ondersteuningsbehoeften van hun mensen.

Faciliteren

Liefdevolle leidinggevenden zijn dienstbaar aan de diepste bedoeling van de organisatie en doen wat in hun vermogen ligt om ervoor te zorgen dat hun mensen de bedoeling kunnen verwezenlijken. Ze zorgen ervoor dat er veel professionele ontmoetingen plaatsvinden, zodat mensen optimaal kunnen profiteren van elkaars kennis, kunde en kwaliteiten. Als er successen behaald worden, kijken de leidinggevenden naar hun mensen en geven ze aan hen de eer die hun toekomt. Ze pronken niet met andermans veren. Als er sprake is van mislukkingen kijken de leidinggevenden in de eerste plaats naar zichzelf en stellen ze de vraag wat ze anders of beter hadden kunnen doen.

Hoeden

Liefdevolle leidinggeevenden dragen zorg voor de organisatie in het heden, leren lessen uit het verleden en bekommeren zich tegelijkertijd over de toekomst.

Ze ontkomen niet aan de waan van de dag, maar hebben de moed en nemen de verantwoordelijkheid en tijd om aan de waan van de dag te ontsnappen en na te denken over de toekomstbestendigheid van de organisatie. Als de organisatie uit koers dreigt te raken, corrigeren ze duidelijk zowel de persoon als het collectief om weer samen in de goede richting te gaan.

Loflied op de liefde

Deze gedragingen zijn door de jaren heen in onze organisatie- en leiderschapspraktijk als de meest relevante naar boven gekomen en als het ware aangereikt door mensen die dagelijks leiding ontvangen. Het is verrassend en verblijdend dat deze gedragingen veel overlap vertonen met en daarmee hun legitimatie vinden in misschien wel het bekendste gedeelte in de Bijbel dat handelt over de liefde.

In 1 Korinthe 13 leert Paulus de lezer hoe de liefde in praktijk gebracht moet worden: hij roept de lezer op om geduldig en vriendelijk te zijn, niet jaloers te zijn, niet te pronken, niet gewichtig te doen, niet ongepast te handelen, niet het eigen belang te zoeken, niet verbitterd te zijn, geen kwaad te denken en zich niet te verblijden over ongerechtigheid, maar zich te verheugen in de waarheid. Paulus' loflied op de liefde eindigt met de uitroep dat ze alle dingen bedekt, gelooft, hoopt en verdraagt.

Mensen in organisaties en in de maatschappij zijn gezegend als hun leidinggeevenden dat in de praktijk brengen!

De auteur is leiderschap- en organisatieadviseur bij Both & De Bruijn; leiderschap ontwikkelen.